

(א) [לעיל יט: שבת עו.].
(ב) זכחה לט. [יומא יג:
מ"ק ד: הוריות יב: מוסף]
זכחים פ"א. (ג) [ויקרא
כא, ד] (ד) [דברים א כד,
ו] (ה) [ג"ל נתן ועי' מ"ט,
ו] (ו) [ד"ה אכילה, ו] (ז) [ג"ל
מענה, ח] (ח) [ועי' מוספות
פסחים קו: ד"ה ללמא
ותוספות יבמות ג. ד"ה
אכילה ומוס' מור כג. ד"ה
פסח].

הגהות הב"ה

(א) במשנה נתן הכסף
לנשי משמר ומת. מ"ב
פירוש מת קודם שהקריבו
הקרוב: (ב) רש"י ד"ה
נותנו לל כהן שיליה דכיון
דכ"ג מקריב און משרי
נמי שלייה הס"ד ואח"כ
מ"ה ועבודתה ועורה
לאנשי משמר יהוה
אינו ראוי לחלוק להכ"ר
שליה נמי לא מצי
משור הס"ד ואח"כ מ"ה
מקריב און דמתיב:
(ג) ד"ה האשם וכו' וקיימא
לן. י"ב ע"י סוף דף וז:
(ד) תוס' ד"ה אכילה וכו'
מפיק לה ריש לקיש
בהורוין וקאמר האוכל:
(ה) בא"ד מאי דכתיב כי
ישרים דרבי ה' נדיקים
ילי:

גליון הש"ם

גמ' אבר רבא. כתיב זכ
צ"מ דף קט ע"ב גופא
ז"ר מניומי וכו' ובשניה
מקובלת שם כתב בשם
הרא"ש א"ע שם חזק
דבר קאמר גופא משום
דבעי ממנא אחריני
ודכוותה כפרק הגזול וכו':

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה לבעלי וכו'
עד ס"ד מוסגר צ"ב
עגולה למתן [ועי' במ"ח
ודלא בספ"י]:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
[א] תוס' ד"ה הו' אלו וכו'
דכתיב והתורה וכפל לא
מחיי. עיין שטיט מקובלת
וה"ק:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

ואם היה זקן. וראוי לעבודה כדמפרש לקמן ואין ראוי לאכילה:
נוסנה. להקריב: לכל כהן שירצה. דהואיל דהוא חזי לעבודה
מנאי לשוייה שליח: ועבודהה ועורה לאנשי משמר. לכיון דלא חזי
לאכילה לא משוי שליח לאכילה: אכילה גסה. שפשו קנה זה:

ואם היה זקן או חולה נותנה לכל כהן שירצה
ועבודתה ועורה לאנשי משמר האי זקן או
חולה היכי דמי אי דמצי עביד עבודה
עבודתה ועורה נמי תיהוי דידיה ואי דלא
מצי עביד עבודה שליח היכי משוי אמר
רב פפא "שיכול לעשות על ידי הדחק
עבודה דכי עביד ליה ע"י הדחק עבודה
היא ומשוי שליח אכילה" דכי אכיל על ידי
הדחק אכילה גסה היא וְאִכִּילָהּ גְסָה לְאו
כלום הוא משום הכי עבודתה ועורה לאנשי
משמר אמר רב ששת יאם היה כהן טמא
בקרבת צבור נותנה לכל מי שירצה ועבודתה
ועורה לאנשי משמר היכי דמי אי דאיכא
טהורים טמאים מי מצו עבדי ואי דליכא
טהורים עבודתה ועורה לאנשי משמר הא
טמאים ינינה ולא מצו אכילי אמר רבא יאימא
לבעלי מומין טהורין שבאותו משמר אמר
רב אשי יאם היה כהן גדול אונן נותנה לכל
כהן שירצה ועבודתה ועורה לאנשי משמר
מאי קמ"ל תנינא וכהן גדול מקריב אונן
ואינו אוכל וואינו חולק לאכול לערב ס"ד
אמינא כי חס רחמנא עליה דכהן גדול
לקרובי הוא אבל לשוויי שליח לא מצי
משוי קמ"ל: **מתני'** הגזול את הגר ונשבע
לו ומת הרי זה משלם קרן וחומש לכהנים
ואשם למזבח שנאמר וְאִם אִין לְאִישׁ גּוֹאֵל
לְהִשִּׁיב הָאִשֶּׁם אֵלָיו הָאִשֶּׁם הַמוּשָׁב לֵה'
לכהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר בו
עליו יהיה מעלה את הכסף ואת האשם ומת
הכסף ינתן לבניו והאשם ידעה עד שיסתאב
וימכר ויפלו דמיו לנדבה (א) נתן הכסף לאנשי
משמר ומת אין היורשין יכולין להוציא
מידם שנאמר וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לְכַהֵן לֹא יִהְיֶה
לְנִתְן הַכֶּסֶף לַיהוֹרִיב וְאִשֶּׁם לִידְעִיָּה יֵצֵא מֵאִשֶּׁם
לַיהוֹרִיב וְכֶסֶף לִידְעִיָּה אִם קִיִּים הָאִשֶּׁם
יִקְרִיבוּהוּ בְּנֵי יְדְעִיָּה וְאִם לֹא יִחֹזֵר וַיִּבְיֵא
אשם אחר שהמביא גזילו עד שלא הביא
שלא הביא גזילו לא יצא נתן את הקרן ולא נתן את החומש אין החומש
מעכב: **גמ'** ת"ר אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אלא אשם זה
איל ולמאי נפקא מינה לאפוקי מדרבא דאמר רבא גזול הגר שהחזירו בלילה
לא יצא החזירו חצאין לא יצא מ"ט אשם קרייה רחמנא כשהוא אומר מלבד
איל הכפורים הוא אומר אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה
חומש או אינו אלא אשם זה חומש למאי נפקא מינה לאפוקי ממתניתין
דתנן נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש אין החומש מעכב אדרבה
חומש מעכב כשהוא אומר וְהִשִּׁיב אֶת אֲשֶׁמוּ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמְשִׁיתוֹ הוּא אומר
אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה חומש ובגזול הגר הכתוב
מדבר או אינו אלא המושב זה כפל ובגניבת הגר הכתוב מדבר כשהוא
אומר והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו הרי בממון המשתלם בראש
הכתוב מדבר גופא אומר רבא גזול הגר שהחזירו בלילה לא יצא החזירוהו
חצאין לא יצא מאי טעמא אשם קרייה רחמנא ואמר רבא גזול הגר שאין בו
שוה פרוטה לכל כהן וכהן לא יצא ידי חובתו מ"ט דכתיב האשם המושב
עד שיהא השבה לכל כהן כעין רבא אין בו למשמרת יהויריב ויש בו
למשמרת

אשם הכפורים הוי אומר אשם. דרישא קרן הוא: או אינו אלא אשם זה חומש. ומושב זה קרן ונימא לאפוקי ממתניתין דתנן אין החומש מעכב
נימא אדרבה חומש מעכב דאשם קרייה רחמנא לשון קרבן כשהוא אומר כו': משתלם בראש. קרן לבדו שהוא ראש: לכל כהן וכהן.
שבמשמר ומוסף משלו עוד להשלים: אין צו. שוה פרוטה לכל משמר יהויריב ויש בו שוה פרוטה לכל משמר ידעיה שהן מועטין מהו:

אין

רבי עבד ע"י הדחק עבודה היא. ללא מנינו צהנים פסול

שנים אלא דנתנו חכמים שיעור עד שירתת זהכל שחטין
(תולין ד' כד:): **אבי"ה** גסה לאו בלאום היא. מפיק (ו) מדריש
לקיש דאמר דהחולין (יבמות ד' מ. וס"ו) האוכל אכילה גסה ציוס
הכפורים פטור מלא (ו) תענו וא"ת

דנפרק מי שאמר הריני נזיר ושמע
(מור דף כג. וס"ו) גזי הא דאמר
רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מאי
דכתיב (ו) נדיקים ילכו צם ופושעים
יכשלו צם משל לשני צני אדם שאלו
פסחיהם אחד אכלו לשם מנחה ואחד
אכלו לשם אכילה גסה זה שאלו
לשם אכילה גסה ופושעים יכשלו צם
ח"ל ריש לקיש רשע קריית ליה נהי
ללא עזב מנחה מן המזבח מנחה
מיהא עביד משמע דילא ידי חובה
וי"ל דהתם לא קאמר דילא אלא דלא
מיקרי רשע ועוד דהתם לא מיירי
באכולו אכילה גסה ממש אלא כלומר
שאין אוכלו לשם פסח אלא כדי
להיות שבע מדע דלא קאמר אכילה
גסה אלא לשם אכילה גסה ועי"ל
דשמי אכילות גסות הוי: **אי דאיכא**
טהורין טמאין מי מצו עבדי. לרצ
ששת פריך דשמעינן ליה לרצ ששת
דאמר צפ"ק דיומא (דף ו:): טומאה
דחיה צבור ולי איכא טמאים
וטרוהין לא מצו עבדי טמאים ואיכא
דפליג התם ואמר דטומאה הותרה
צבור ופאי איכא טמאים וטרוהים
מצו עבדי טמאים:

[א] **לבעלי** מומין טהורין. תימה
ועורה אמאי הויא לבעלי
מומין: **תנינא** כ"ג מקריב
אונן. תימה אמאי לא פריך נמי
לרצ ששת מנינא טמא מותר
בקרבת ציבור:

למאי נ"מ לאפוקי ממתניתין.
תימה אמאי לא קאמר
לאפוקי מדרבא דקאמר לעיל:
או אינו אלא המושב זה כפל.
תימה היכי מ"ל זה כפל והלא אין
מתחייב כאן אלא בהודאתו או דכתיב
והתורה וכפל לא מתחייב בהודאה:
א

אשם אחר שהמביא גזילו עד שלא הביא
שלא הביא גזילו לא יצא נתן את הקרן ולא נתן את החומש אין החומש
מעכב: **גמ'** ת"ר אשם זה קרן המושב זה חומש או אינו אלא אשם זה
איל ולמאי נפקא מינה לאפוקי מדרבא דאמר רבא גזול הגר שהחזירו בלילה
לא יצא החזירו חצאין לא יצא מ"ט אשם קרייה רחמנא כשהוא אומר מלבד
איל הכפורים הוא אומר אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה
חומש או אינו אלא אשם זה חומש למאי נפקא מינה לאפוקי ממתניתין
דתנן נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש אין החומש מעכב אדרבה
חומש מעכב כשהוא אומר וְהִשִּׁיב אֶת אֲשֶׁמוּ בְּרֹאשׁוֹ וְחִמְשִׁיתוֹ הוּא אומר
אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה חומש ובגזול הגר הכתוב
מדבר או אינו אלא המושב זה כפל ובגניבת הגר הכתוב מדבר כשהוא
אומר והשיב את אשמו בראשו וחמישיתו הרי בממון המשתלם בראש
הכתוב מדבר גופא אומר רבא גזול הגר שהחזירו בלילה לא יצא החזירוהו
חצאין לא יצא מאי טעמא אשם קרייה רחמנא ואמר רבא גזול הגר שאין בו
שוה פרוטה לכל כהן וכהן לא יצא ידי חובתו מ"ט דכתיב האשם המושב
עד שיהא השבה לכל כהן כעין רבא אין בו למשמרת יהויריב ויש בו
למשמרת

אין

עין משפט
נר מצוה

קעו א מיי פ"ד מהל'
כלי המקדש ה"ל ח:
קעו ב מיי פ"י מהל'
מעשה קרבנות
הלכה יא:
קעו ג ד מיי פ"ק
ד מהלכות כלי
המקדש הלכה ט ועיין
בהשגות ובכ"מ:
קעו ה מיי שם הלכה י
סגנון עיני קעב:
קפ ו מיי פ"ב מהלכות
ביאת המקדש הלכה
ו ופרק ד מהלכות כלי
המקדש הלכה י:
קפא ז ח מיי פ"ב מהל'
ביאת המקדש הלכה
ח:
קפב ט מיי פ"ח מהל'
גולה הלכה ד ה:
קפג י מיי שם הל' י:
קפד כ מיי שם הלכה
יא:
קפה ל מיי שם הלכה
יב:
קפו מ ג מיי שם הלכה
יג:
קפז ס מיי שם הל' י:
קפח ע מיי שם הל' י:

תורה אור השלם

1. ואם אין לאיש גאל
להשיב האשם אליו
האשם המושב ליה לבחון
מלבד איל הכפורים אשר
יכפר בו עליו:
במדבר ה ח
2. ואיש את קרשיו לו
יקחו איש אשר יתן לבחון
לו יתקח: במדבר ה י
3. והתודו את חטאתם
אשר עשו והשיב את
אשמו בראשו וחמישיתו
יטף עליו ונתן לאשר
אשם לו: במדבר ה ז

מוסף רש"י

כהן גדול מקריב אונן.
דחמנא שרייה דכתיב
לאצו ולאמו לא יעמא ומן
המקדש לא יאל ולא ימלל
וגו' דרשנין ליה שחיתות
קדשים (ובח"ם סו) כמת
אצו ואמו, שאינו כריך
ללמא מקדשו כלל ויטל
להיות עומד ומקריב, כי לא
חילל עבודתו כק, ומינה
ילפינן הא כהן הדיוט שלא
יאל חילל (יומא ג' ובעי"ז
ובח"ם צט). ואינו חולק
לאכול לערב. כשפטר
מאנינו (ובח"ם שם) שלא
הותרה כאן אלא עבודה,
וקדשים אסורים לאוין, קל
ומותר ממשער הקל
שאתרה מורה לא אכלתי
כאוי ממנו (יומא ג').
כשהוא אומר מלבד
איל הכפורים. זה איל
אשם שמתא על שנות
סקר ששעט (ערכין כח).

אין

